Probstzella – végállomás

Probstzella egy kicsi türingiai városka, félúton *Lipcse* és *Nürnberg* között. Jelentősége és jelentése szerencsére napjainkra már elhalványult, nem úgy, mint jó harminc éve, amikor még állt a fal Kelet- és Nyugatnémet ország között. Akkor ugyanis ez volt a legfontosabb vasúti átkelő *Bajorország* és az egykori *NDK* között, és egyben az utolsó megálló a keletnémet vasút utasai számára. Illetve legtöbbjük számára.

Valószínű, hogy az 1961. december 5-i menekülés az NDK-ból nem tette túl boldoggá a Stasi illetékeseit, aznap ugyanis egy mozdonyvezető és fűtője egy teljes vonatot „elkötve” jutott át a fal túloldalára. Mindenesetre csakúgy, mint az összes többi átkelőt Probtszellát is jelentősen átépítették abban az időben.

Egy ún. **tiltott zónát** hoztak létre a pályaudvaron, melyet körbekerítettek, kamerákkal és jelzőberendezésekkel vonták a felügyeletük alá. Egy hatalmas, de olyan NDK-san igénytelen épületet is felhúztak az állomás mellett, az állambiztonság embereit, fegyver-raktárakat, irodákat és

kihallgató-szobákat telepítettek ide. A mozdonyvezetők a tiltott zónában nem hagyhatták el a mozdonyukat, de nem valószínű, hogy sok kedvük lett volna hozzá, miközben a vágányokat egy őrtoronyból gépfegyverrel pásztázta az őrség.

Amennyiben a berlinihez hasonló szituáció állt volna elő, hogy illetéktelenek szerezték volna meg a vonatot, és azzal próbáltak volna áttörni a határon, az állambiztonság emberei előre gondoskodtak. Egyetlen sínpárt hagytak meg, ami nyugatra, *München* felé vezetett, ez a **66.-os vágány**nak nevezték (nem, az állomáson nem volt ilyen sok vágány, ez csak valami ndk-s számfetisizmus volt).

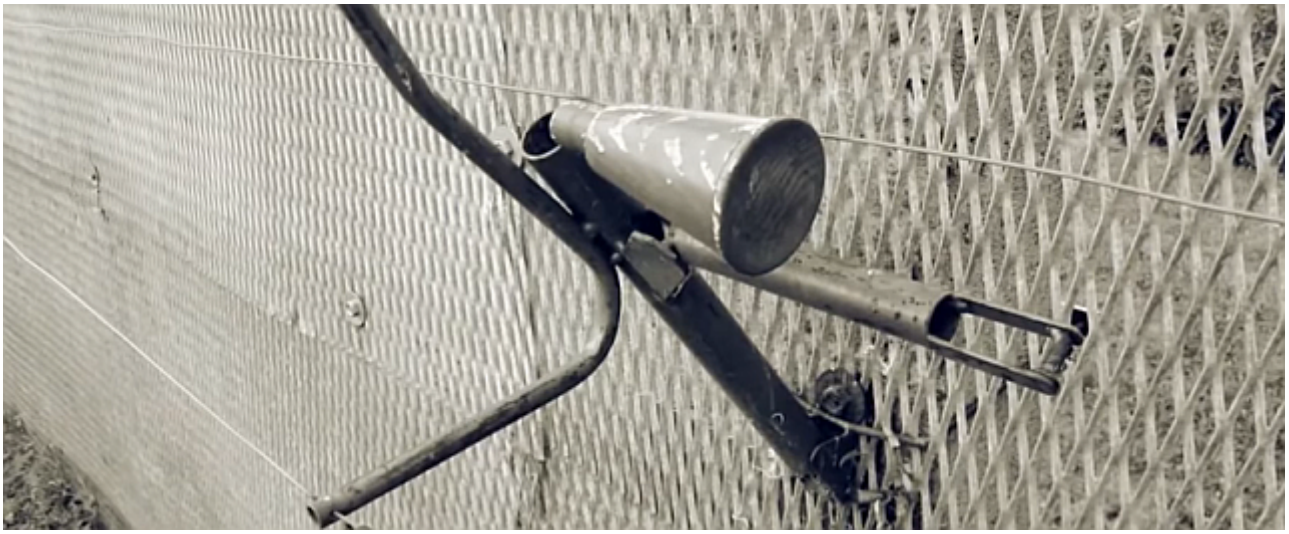
A 66. vágány váltóját csak az őrparancsnok személyesen volt jogosult egyenesbe (a határon átmenő irányba) állítani, és csak kézzel. A vágányút egyébként egy jól megerősített bakban végződött, egy *„eltévedt”* vonat annak rohant volna neki. Ez lett így az igazi (és valóban szimbolikus) végállomása a keletnémet vasútnak.

Persze a nagy *„mű”*, az NDK elszigetelése a külvilágtól ezzel még nem volt teljes. A város határában – és az egész országhatáron nyugat felé – egy hatalmas kettős kerítésrendszert telepítettek, melyet őrtornyokkal, aknazárral, és később automatikusan elsülő fegyverekkel egészítettek ki

Selbstschussanlage

Ez a megoldás a **Selbstschussanlage** (öntüzelő-berendezés) néven volt ismert, és 1971-től 1984-ig szinte az összes keletnémet határra telepítésre került. Ennek a fegyvertípusnak az első áldozata **Leo Hoffmann** volt, amikor 1978. november 14-én Teistungen közelében megpróbált átkelni a határon.

Testét a sörét, amit a fegyver kilőtt, gyakorlatilag szétszaggatta, ami nem csoda, hiszen az aktiváló vezeték megérintésére egy 100 grammos TNT töltet mintegy 80, 8 mm-es csapágygolyót lőtt ki a célterületre. Csak egyedül ez az alattomos fegyvertípus mintegy 140 embernek okozott sérüléseket vagy ölt meg a Fal fennállása idején.

Az NDK nagyon sokáig még a létét is tagadta ennek a fegyvernemnek, míg 1976 márciusában **Michael Gartenschläger**, egykori NDK-s állampolgár be nem mutatta a nyugatnémet tévé „Spiegel" c. műsorában az általa a határról lopott *Selbstschussanlage*-t.

Egy hónappal később, amikor egy újabb ilyen készüléket próbált szerezni a határról, a Stasi egyik parancsnoka a helyszínen kivégezte őt. Ráadásul az általa ellopott készülék az új típusú, ún. **dum-dum lőszerek**kel volt töltve, ami amellett, hogy brutális roncsolást tud véghezvinni minden élő szerkezetben, léte (ezért, talán nem véletlenül) az összes vonatkozó nemzetközi szerződést megsértette.

Kitelepítés

Még egy problémát ki kellett küszöbölnie a városban a Stasi-nak, és ez a nemkívánatos szemtanúk, rendszerellenes elemek jelenléte volt. Ebben viszont már nagy rutinja volt az összes ilyen mocskos keleti szervezetnek, a pártbizottságon előzetesen gondosan összeírták a rendszer ellenségeit, a helyi *„támogatók"* hathatós segítségével. 1961 október 3-án a keletnémet hadsereg és a rendőrség egységei nagy létszámban jelentek meg Probstzella-ban, az érintett családoknak egy órát hagytak a házaik elhagyására.

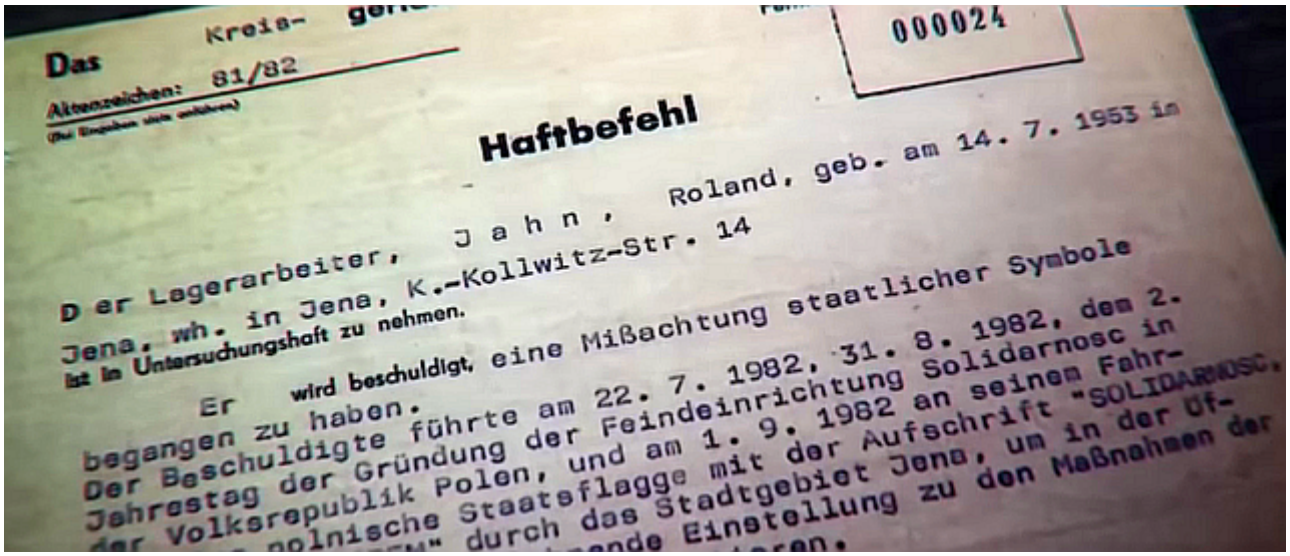
Volt közöttük orvos és tanár, akik rögtön és automatikusan gyanús elemnek számítottak a munkás –

paraszt kormányzat (és pribékjeik) szemében, de voltak, akiknek a bűnük csupán annyi volt, hogy rokonaik rekedtek a rájuk erőszakolt határ túloldalán. A kitelepítetteket módszeresen szétszórták az NDK-ban, házaik helyett lepusztult lakásokat bérelhettek és még örülhettek annak, hogy az életüket meghagyta a mindenható Állambiztonsági Hatóság.

A vasúti átkelő ezután már zavarmentesen szolgálhatta az állampárt érdekeit, az egy szem átmenővágány a nyugat felé pedig sokaknak – akik a hátuk mögött szerették volna tudni az NDK-t – jelentett vonzerőt; nagyon sokan próbálkoztak is a szökéssel. Ha próbálkozásukat csupán néhány évnyi börtönnel megúszták, még szerencsésnek vallhatták magukat.

A vasutasok elmondása szerint amint a vonat már csak közelített a borzalmas vasútállomás felé, rettegés lett úrrá az utasokon. A felnyomuló gépfegyveres, kutyás határőrök mindent felforgattak, a gyanúsabb, vagy csak kissé idegesebb utasokat leszállították és a kihallgató szobákba hurcolták őket. Nem volt ott ritka a verés, de az erőszaknak bármely formáját is szívesen alkalmazták az egyébként unatkozó fogdmegek, ugyanis napjában csak két vonat kelt át a határon.

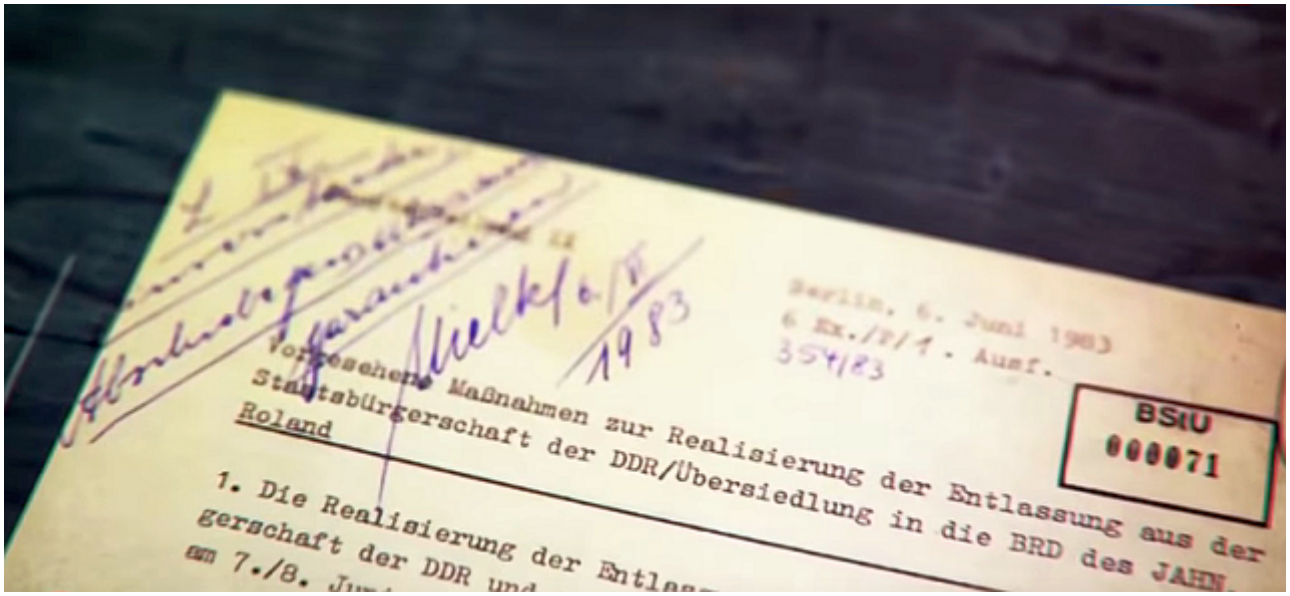
Alapvetően a cél az emberek elrettentéssel is otthon tartása volt a haladó NDK állampolgáraiként. Ezen az alapszabályon azért időnként, és kivételes esetekben változtattak a *„kedves”* vezetők.

Das Kreis-
Aktenzeichen: 81/82
000024
Haftbefehl
Der Lagerarbeiter, J a h n , Roland, geb. am 14. 7. 1953 in Jena, wh. in Jena, K.-Kollwitz-Str. 14
ist in Untersuchungshaft zu nehmen.
Er wird beschuldigt, eine Mißachtung staatlicher Symbole begangen zu haben.
Der Beschuldigte führte am 22. 7. 1982, 31. 8. 1982, den 2. Jahrestag der Gründung der Feindeinrichtung Solidarnosc in der Volksrepublik Polen, und am 1. 9. 1982 an seinen Fahrpolnische Staatsflagge mit der Aufschrift "SOLIDARNOSC" durch das Stadtgebiet Jena, um in der Öffende Einstellung zu den Maßnahmen der

Roland Jahn

Roland Jahn 1953-ban Jénában született. Az 1975-ben elkezdett gazdasági tanulmányait 1977-ben volt kénytelen abbahagyni, miután kirúgták az egyetemről, mert bírálta az NDK vezetését **Wolf Biermann** énekes-aktivista kiadatása ügyében. Roland, ha egy kicsit nyugatabbra született volna, született idealistaként a hippi mozgalomban találhatta volna meg élete célját, de az NDK-ban gyorsan a nép ellenségévé vált és a Stasi célkeresztjébe került. 1979-ben született egy lánya, de a fennálló renddel való szembenállása ezzel sem enyhült.

Rendszerellenes dühében komoly szerepet játszott, hogy barátja, **Matthias Domaschk** akit 1981 április 12 tartoztatták le, a Stasi kihallgatása során, Gera-ban tisztázatlan körülmények között elhunyt. 1982-ben 22 hónapnyi börtönbüntetésre ítélték az *„államrend nyilvános lejáratása”* okán, mert a lengyel *Solidaritás* zászlóját találták meg nála (utólag kiderült, hogy még az ügyvédje is egy Stasi ügynök volt). A nemzetközi tiltakozások hatására viszont pár hónap múlva szabadon bocsátották.

Aktion Gegenschlag

1983. május 18-én született meg a Stasi terve, az „**Aktion Gegenschlag**“ (*visszacsapás akció*) melyet személyesen a Stasi nagyhatalmú vezére, **Erik Mielke** jegyzett ellen. Az akció értelmében 40 ellenzéki aktivistát kellett kiutasítani és azonnal el is távolítani az NDK-ból. 1983. június 8-án Roland Jahn-t is elfogták, majd miután tudtán kívül megfosztották az állampolgárságától, azonnal egy teherautóval Probstzellába szállították. Itt a hajnali 3 órás vonat érkezéséig fogva tartották, ez alatt az idő alatt semmit nem közöltek vele.

A vonat beérkezése után megkötözték és a vonat utolsó kocsijában egy fülkébe bezárták. A vonatsínek mellett, egészen az NSZK határáig 100 rendőr biztosította, hogy a rendszer ellensége nehogy idő előtt elhagyja a vonatot. Miután átért a vonat a nyugati oldalra, a vonat személyzete kiengedte a rázárt fülkéből, és a hálókocsi felügyelő a kezébe nyomott egy azonosító iratot, melyből az állampolgárságát gondosan kitörölték.

Roland Jahn-t nagyon megviselték a történtek, hogy családját és hazáját elhagyni kényszerítette a Stasi, de pártellenes tevékenységével továbbra sem hagyott fel. Nyugat-Berlinbe költözött, ahol újságíróként és aktivistaként dolgozott tovább. Időnként titokban Kelet-Berlinbe és Jénába utazott, és segítette a béke- és emberi jogi csoportok kibontakozását. Az innen szerveződő ellenállási mozgalom

pedig szép lassan maga alá gyűrte az NDK-t, és elvezetett a történelmi időponthoz, amikor 1989. november 9-én ledőlt a berlini Fal.

Ui: Azt, hogy Magyarországon történtek-e hasonló erőszakos akciók, hogy embereket eltávolítsanak az országból, nem tudom. Mindenesetre az, hogy bizonyos rendszerellenes elemek kikaphatták az útlevelüket, de az csak egy irányban utazásra jogosította fel őket, tudomásom szerint nem volt olyan nagyon ritka. Egy ilyen fiktív esetet elevenít meg például az Előre! című film is.

A Fal után

Probstzella jelentősége a Fal ledőlésével jelentősen csökkent, de a helyiek ezt valószínűleg nemigen bánták. Az aknazárat felszedték, az öntüzelő-berendezést leszerelték a kerítésről, szép lassan a kerítés és az őrtornyok helyét is szántók és erők vették át. A borzalmas kinézetű, és félelemmel teli épületet, a falakkal együtt elbontották a pályaudvaron, az őrök és a Stasi-tisztek immár gondtalanul élvezhetik a nyugdíjas éveiket.

Az állomáson egy kicsi kis múzeum nyílt, ami megpróbálja megidézni a nehéz múltat, miközben a vágányokon a fehér ICE vonatok siklanak el hangtalanul Berlin és München irányába. De már nem sokáig, de az már egy másik – a következő -- történet lesz, hiszen ez már így is meglehetősen hosszúra nyúlt.

Ajánló

Hasonló jellegű bejegyzéseket a **A szovjet imperium romjain** tag alatt talál:

- A 18-as járat
- A 23. emelet rejtélye
- A Honecker-bunker
- A jégbe fagyott időzített bomba: Novaja Zemlja
- A kommunista UFO
- A moszkvai Metro–2 legendája
- A Poligon
- A Világ valódi csodái
- A Volga Atom és az atomautók elfeledett őrülete
- Az Aralsk-7 „halvaszületett” szigete
- Az elhagyott szovjet nukleáris világítótornyok
- Az NDK utolsó halálraítéltje
- Csernobil árnyéka: Negyven évvel a katasztrófa után
- Csernobil és Putyin katonái
- Csónakokkal az anyahajó ellen – a Millennium Challenge 2002 gyakorlat
- Hogyan lett Kínának repülőgép-hordozója?
- Majak
- Probstzella – végállomás
- Projekt 506
- Sztálin elfeledett vasútja
- Teufelsberg FSB
- Whiskey on the rocks
- Ördögnyál

Hasonló jellegű bejegyzéseket az **NDK** tag alatt talál:

- 60 éves a Trabant
- A 18-as járat
- A Berlinben lezuhant szovjet vadászrepülőgép története
- A dannenwalde-i baleset
- A falon át
- A Honecker-bunker
- A Stasi szigorúan titkos aktáiból: „Fáklya”
- A Világ valódi csodái
- Az NDK utolsó halálraítéltje
- Bayernturm, a funkcióját vesztett kilátó
- Bayernturm, the observation tower that has lost its function
- Der Bayern-Turm, ein Aussichtsturm, der seine ursprüngliche Funktion verloren hat
- Die Geschichte der Linie 18
- Kémek hídja
- Mazsolabombázók
- Német hackerek és a KGB
- Probstzella – végállomás
- Teufelsberg FSB

- The story of Route 18’

Ez egy elfeledett sarka a netnek, örülök, hogy sikerült elvetődnöd ide!

Továbbra is keresek megjelenési lehetőséget az írásaim számára. Ha esetleg van ötleted, oszd meg velem! Elérhetőségeim az Impresszumban találhatók.

A passport.blog jelenlegi egyetlen megjelenési lehetősége a Facebook. Ha értesülni szeretnél az új bejegyzésekről, kövesd a Bolyongó Facebook oldalt.

Ha szeretnéd a bejegyzést kinyomtatni, vagy önálló formában menteni, ennek a legegyszerűbb módja a PDF formába konvertálás. Ezt a jobb oldali, fentről negyedik (Adobe) ikonnal teheted meg.

Eddigi bejegyzések a bolyongó.hu-n

Az összes bejegyzés ABC-be rendezett indexe itt található. A blog helyekhez köthető bejegyzései a google.maps térképen is megtalálhatók: A világ valódi csodái. A mostanában a blogon megjelent írások a főoldalon jelennek meg.

2026/05/28 18:05

Források

Youtube: DDR-geheim - Der Grenzbahnhof Probstzella - deutsch
Wikipedia: Michael Gartenschläger
Wikipedia: Selbstschussanlage
Wikipedia: Probtszella

vágány, végállomás, német, vasút, fal, határ, érdekes történet, 2017, 1961, berlini fal, Németország, NDK, A szovjet impérium romjain, világjáró, Probstzella, Leipzig, Nürnberg, Türingia, stasi, Selbstschussanlage, Leo Hoffmann, Michael Gartenschläger, kitelepítés, Roland Jahn, Wolf Biermann, Matthias Domaschk, Aktion Gegenschlag, Erik Mielke, NSZK, ICE, múzeum, osztalgia, történelem

Bejegyzésmegtekintések száma: 152

From:
http://bolyongo.hu/ - **bolyongó**

Permanent link:
http://bolyongo.hu/doku.php?id=passport:probtszella_vegallomas

Last update: **2026/08/11 16:42**